

Spreuken 15:16

**“Beter is weinig met de vreze des HEEREN,
dan een grote schat en onrust daarbij”**

Beter is de vreze des HEEREN met het oog op

1 na dit leven

2 in dit leven

Gemeente,

Hoeveel of hoe? Daar gaat het om. Je zou zeggen dat het op dankdag gaat om dat eerste: hoeveel heb je? Hoeveel weldaden, hoeveel mooie dingen, hoeveel fijne gebeurtenissen, hoeveel dingen die gelukt en geslaagd zijn? En hoe meer je daarvan hebt, hoe beter je dankdag kunt houden, hoe dankbaarder een mens zal zijn.

Als Salomo zijn kinderen opvoedt, dan leert hij hen: niet hoeveel heb je, maar hoe heb je het? Hoe? Hoe heb je het ontvangen, hoe geniet je het? Niet hoeveel maar hoe. Dat beslist of je dankbaar zult zijn.

En als Salomo dat zijn kinderen heeft voorgehouden, dan moeten alle ouders dat maar doen. Naar hun kinderen toe in de opvoeding. Van jongs af aan. Het gaat er niet om hoeveel je hebt, maar hoe je het hebt. En dat ook zelf voorleven en uitstralen. Hoe is belangrijker dan hoeveel.

1 na dit leven

Dat maakt onze tekst duidelijk. Daarin gaat het over hoeveel: weinig of een grote schat. Daar is iemand die een grote schat heeft. Dat kan ook vanavond zo zijn. In aards opzicht een grote schat. Aan levensgeluk. Aan vriendenkring en mensen om je heen. Aan resultaten op school en op je bedrijf. Een grote schat aan inkomen en luxe. En in natuurlijk opzicht geldt: gezondheid is de grootste schat. Dat je zegt: het afgelopen jaar is daar eigenlijk vol van geweest, ik ben ermee overladen. Dag in dag uit.

Maar is het soms zo, zoals Salomo zegt: je hebt een grote schat....met onrust daarbij. Dat kun je psychologisch opvatten: onrust in je lijf: altijd bang dat het je afgenomen word, altijd gehaast en gestresst en druk. Een onrust drijft je voort. Je kunt niet tegen stilte, tegen stilzitten, innerlijk voortdreven: verder en meer. Dat is al een schaduw over die grote schat. Waardoor je aan echt bewust ervan genieten niet toekomt. Maar het woord dat Salomo gebruikt geeft veel meer onrust aan in theologisch opzicht, geestelijk opzicht. Verschrikking voor wat komt. Verschrikking voor Gods oordeel, voor het sterven. Innerlijk gekweld door de gedachte: maar als ik sterf, dan is het niet goed. Onrust. Ja, meestal druk je die onrust weg. Wil je daar dan niet aan denken. Doe je maar alsof het voorlopig nog niet zover komen kan ook. En je blijft maar druk en verdergaan. Je komt misschien wel heel zeker over, maar als je er

echt aan zou denken: onrust.

Ben je dan goed af? Kun je dan echt danken? Ben je dan in staat om dankdag te houden? Een grote schat met onrust. Je hebt wel veel, maar hoe?

Beter weinig met de vreze des HEEREN. Weinig, in vergelijking met anderen. Minder dan anderen, en dat kan je wel eens aanvliegen. Minder succes in het leven. Op school, met je bedrijf. Minder aan werk en inkomen, of geen werk. Minder geslaagd in relaties. Niet zo geliefd in vriendschappen. Minder geslaagd als het gaat over verkering, huwelijk. Minder zorgeloosheid over je gezondheid. Weinig.

Maar als dat nou is met de vreze des HEEREN....?! Dat kun je gerust een kernwoord noemen uit het Spreukenboek. En ook verder in het Oude Testament: zij die de HEERE vrezen. In het Nieuwe Testament is vaak vertaald met godvrezend of godzaligheid. Dat is de gezindheid die wordt opgeroepen door Wie de HEERE is. En de HEERE is, dan met je altijd met 2 woorden spreken: heilig en genadig. Verheven en ontfermend. Hij is zo verheven, zo majesteitelijk. Zo almachtig. Zo heilig. Hij kan het kwaad niet zien of dulden. Hij kan met één woord volken, mensen, de wereld laten vallen en doden. Met één woord Zijn vijanden ten onder laten gaan. Verheven en heilig. Vol van macht. En Hij is genadig en ontfermend. In Jezus Christus de HEERE van het verbond. Die het verlorene zoekt, opzoekt. Die in Christus behoudt en redt. Gevende Zijn Eigen Zoon. Om nabij Hem te laten zijn. Toch: in Christus. Nu en eeuwig. Zo vol van genade en liefde.

En de vreze des HEEREN is vrucht van geloof, van het kennen van deze God. Van deze God Wiens toorn zo groot is dat eer Hij Die ongestraft liet blijven, die aan Zijn geliefde Zoon gestraft heeft. Wiens liefde zo groot is dat Hij die liever aan Zijn Zoon strafte dan aan ons. En dan heeft de vreze des HEEREN ook twee kanten: liefde en ontzag.

Ontzag en liefde. Als een kind voor zijn vader. En dan denk ik aan een klein kind, van 3,4 jaar. Zo'n kind heeft twee dingen:

Ten eerste het wil graag bij papa zijn, heerlijk om op schoot te zitten bij papa. Graag dichtbij papa zijn. Als je 12 of 15 bent gaat dat een beetje voer, maar we worden als een kind betekend, worden als een klein kind. Je groeit naar beneden toe. Steeds meer kind.

Ten tweede heeft zo'n kind ook de spontane vraag: papa, kan ik u ergens mee helpen, mag ik iets voor u doen? Het doet graag iets voor papa. Is graag gehoorzaam. Als je 12 of 15 bent gaat dat er ook wel eens een beetje af. Maar worden als een kind betekent steeds kleiner groeien, steeds meer

kind worden.

Vreze des HEEREN: graag bij de HEERE willen zijn en graag iets voor de HEERE willen doen, graag gehoorzamen. Dat is vrucht van Gods ervaren liefde. Psalm 130 zingt: maar bij U is vergeving, opdat met als doel en vrucht, dat Gij gevreesd wordt.

De vreze des HEEREN: kent u, ken jij de HEERE zo, dat je mag weten: ik en zo graag bij Hem, ik gehoorzaam U zo graag, HEERE? Want als ik zie en ken Wie U bent voor mij. De zo Genadige, de zo Heilige en Almachtige. In Christus de God des heils. Door Uw Geest geleid in het huis van de vrede met U. En daarom wil ik zo graag nabij U zijn en U gehoorzamen. Dat is de vreze des HEEREN. Kent u die, is dat uw levenselement. Wat water voor een vis is, is de vreze des HEEREN voor mijn ziel.

Dan ben je beter af. Beter dan wie een grote schat met onrust. Waarom? Omdat die grote schat een keer voorbijgaat. Ook de rijke man sterft. Zijn grote schat moet hij achterlaten. En hij slaat zijn ogen op in de hel. Hoe groot je schat ook is, of hoe klein: wij moeten het al in 't sterven achterlaten. Dan is het voorbij. Je wens blijft eeuwig on vervuld. En die grote schat weegt niet op tegen een eeuwigheid zonder God. Een eeuwigheid in de buitenste duisternis. Van God verlaten voor eeuwig. Nooit een horend oor, een medelijdend hart van God meer te vinden en te ontvangen.

Beter weinig met de vreze des HEEREN. Want die schat blijft. En de bedelaar stierf en werd van de engelen gedragen in de schoot van Abraham. Dan wordt je wens vervuld: om nabij God te zijn, om Hem te gehoorzamen, wordt eeuwig vervuld. Dat blijft, dat wordt volmaakt. Beter weinig met de vreze des HEEREN. Want die blijft eeuwig. Vast en zeker.

Voor Eén ging dat niet op. Voor Hem Die de HEERE vreesde heel Zijn leven. Van Kinds af aan, de Heere Jezus. Hij was altijd graag dicht bij Zijn Vader, Zijn ziel Hem opgedragen wilde Hem alleen behagen. En Hij: Hij kreeg het het slechtste: kruisdood, vloek van God, nederdaling ter hel. Terwijl Hij de HEERE vreesde. Maar Hij werd gekweld door onrust in Gethsemané: ten dode toe bedroefd en zeer beangst. Gekweld. Ziende de toorn Gods naderen. Maar Hij bleef de HEERE vrezen. Volgen en gehoorzamen. Daarom, om Hem! Dat maakt het zo wonderlijk! Dat maakt zo dankbaar! Dankbaar voor Wie de HEERE is en wat Hij geeft! Hoe heb je het? Daar gaat het om: in dankbaarheid, in de dankbaarheid van de vreze des HEEREN.

En je bent zo slecht af als je die mist. Als je daar buiten staat. Hoeveel je ook hebt, je hebt het in onrust. Of je het weten wilt of niet. Het

is wel zo. Laat het tot ontdekking leiden, tot eerlijkheid voor God.

2 in dit leven

Beter weinig met de vreze des HEEREN dan een grote schat en onrust daarbij. Dat geeft het ontzaglijk onderscheid aan: tussen wie de HEERE vrezen en Hem niet vrezen.

Maar daar is niet alles mee gezegd. Want die vreze des HEEREN is geen statisch iets. Die vreze des HEEREN is een levend iets. Die kan sterk zijn, maar ook zwak. Die kan gezond zijn, maar ook ziek en verzwakt. Daarom staat er ook ergens: oefen u in Godzaligheid, in de vreze des HEEREN. Oefenen, steeds mee bezig zijn. En waarom: omdat je zo graag meer en beter wilt. De vreze des HEEREN wil en moet beoefend worden. Anders zakt ze in en verzwakt.

Dus dat eerste aspect van de vreze des HEEREN wil beoefend worden: graag dicht bij Hem zijn. En dan is het de vraag hoe dat is bij ons de laatste tijd. Oefenen we ons dagelijks in de vreze des HEEREN? Dagelijks bij de HEERE zijn. In je stille tijd. In je gebed en het daar goed hebben. Daar Zijn Aangezicht zien. In gunst tot je gewend. De hartslag van de dag, of....verzwakt? Door alle drukte van het leven best wel vooruitgang geboekt, maar het bij de HEERE zijn schoot er meer en meer bij in. Dan hoeft je nog niet met ongeoorloofde dingen bezig te zijn, nog niet naar café's en discotheken en stadions te gaan, maar gewoon, de gewone dingen van het leven slokken je zo op, dat je oefening van de vreze des HEEREN wegkwijnt, de keel wordt dichtgeknepen. Wanneer was het je voor het laatst goed om nabij God te zijn? Op een doordeweekse dag? Wanneer las je voor het laatst een goed artikel, een goed boek? Over het leven met God, over de orde des heils, over de werken des HEEREN? En je merkt het dan ook hieraan: de vurigheid en verlangen ernaar ebt weg. Het trekt je niet meer zo.

En dat andere aspect lijdt er dan ook onder: graag iets voor de HEERE doen? Dat wil ook beoefend worden. Anders ebt het weg. Ipv graag iets voor de HEERE doen, wordt het: graag zo ver mogelijk bij de HEERE vandaan kunnen zijn als nog net mag. Dat vraag je je af. En je wordt makkelijker: makkelijker in wat je kijkt en leest. In waar je naar toe gaat, in het laten schieten van een doordeweekse kerkdienst. Je geeft makkelijker toe. Want de vreze des HEEREN doet wijken van het kwaad en is te haten het kwade, maar als de vreze des HEEREN verzwakt dan blijf je in de buurt van het kwaad en haat je het niet meer, maar vind je het best leuk om er in elk geval naar te kijken: films dvd's met beetje erotiek, met beetje grof geweld, met beetje grof taalgebruik. Je wordt makkelijker. Als ouders, als jongeren.

Misschien kregen we een grote schat de laatste tijd. En die werd nog groter. Zoals de andere verzen zeggen: met een gemeste os, heerlijk eten, de welvaart nam toe. Met een veelheid van inkomsten, met een huis vol geslachte beesten. Dat ziet op de offers voor de tempel, we kunnen heel wat geven voor de kerk als het erop aankomt. Maar: de vreze des HEEREN ebde weg? Vergelijk het eens: een half jaar geleden en nu? Vergelijk het eens, toen je 1 ½ of 2 ½ jaar geleden belijdenis deed en nu? Toen je een paar jaar geleden trouwde en nu. Hoe zul je dan dankdag houden? Met je mond de HEERE danken, terwijl je met je leven van Hem afgeweken bent?

Dan verliest de vreze des HEEREN aan kracht: bij die gemeste os is er haat. Jaloezie op elkaar en anderen. Gevecht om de beste te zijn al druk je anderen weg. Die veelheid van inkomsten is zonder recht. Zonder recht verkregen, maar met dubieuze middelen, zonder recht gebruikt maar alleen voor eigen gemak. En dat huis met geslachte beesten is met twist. Twist, onenigheid over van alles en nog wat, tot voor de rechter toe.

Niet hoeveel heb je, maar hoe. Als je zó je grote schat hebt komt er van danken weinig terecht. Is danken een schijnvertoning. Verbergt de HEERE Zich. Opdat...opdat je terug zou keren. Tot inkeer komt. Je ogen opengaan. En je schrikt: o God ben ik zover heen? En je wederkeert met berouw en smeking om genade. Daarom is het ook dankdag.

Beter weinig met de vreze des HEEREN. Misschien weinig verkregen achterliggende tijd. Misschien meer, misschien zelfs veel: maar met de vreze des HEEREN. Ja, door de beproeving heen, door de vermindering van schatten heen dichter naar de HEERE gedreven. Door de veelheid van inkomsten dichter naar de HEERE gebracht. Maar ook al werd het minder. Raakte je je werk kwijt, kreeg je zorg op zorg in relaties, in huwelijk en gezin, kreeg je zorg over je gezondheid, allemaal stapjes terug, op dit en op dat gebied, ook financieel of economisch. Maar: hoe is het? Hoe is het met de vreze des HEEREN?

Als er nu meer verlangen is om bij de HEERE te zijn? Meer zicht en besef dat de vrede met Hem het allernodigste en -rijkste is. Dat kan juist door een overlijden temeer tot je doorgedrongen zijn. Als je nou meer gericht bent op God en om nabij Hem te zijn? Wie ging Hem meer zoeken, kreeg Hem meer nodig? Als de God van eeuwig heil. Je kunt en wilt het geen dag meer missen. Je hart trekt naar de zondagen en naar het Woord en de dienst van de HEERE toe, of het nou zondag maandag of woensdag is. Je verlangt naar Hem, om 's morgens je gebeden voor Hem neer te leggen, om 's avonds je hart voor Hem uit te storten. Je zoekt tijd

om je te verdiepen in de werken van de HEERE. In de Schrift, in de kerkgeschiedenis. En dan vindt je die tijd ook. Dan wil je daar graag een stuk van de zondag nog eens aan besteden. De HEERE trekt. Om Hem meer te kennen, meer van Hem te leren.

En je verlangen om te doen wat Hij graag wil nam toe. Hoe kan mijn leven in Uw dienst te besteden? Hoe kan ik in mijn vrije tijd beschikbaar zijn voor Zijn Koninkrijk? Want ik besteed mijn tijd zo graag tot eer van Hem, tot nut van Zijn rijk. En je legt het neer voor Zijn Aangezicht in je gebed. HEERE, dat wil ik zo graag, waar zou U mij een taak willen geven? Wie kreeg meer verlangen?

Dan kun je danken. Hem danken. Al was er teruggang, achteruitgang op ander gebied. Maar de oefening van de vreze des HEEREN vond plaats en verdiepte zich. Dan kun je danken! Voor het weinige ook, voor het mindere ook. Dat wij niet vernield zijn. Maar er nog zijn in het heden der genade, in levenstijd, dienenstijd.

Dat is in dit leven belangrijk met het oog op Gods rijk. Want wat palen onder een gebouw zijn dat is de vreze des HEEREN onder de christelijke opvoeding, christelijk onderwijs en de christelijke gemeente. als die palen afbrokkelen en poreus worden, dan zakt het gebouw in. Dan is er minder tijd om kinderen iets goeds voor te lezen, om er voor hen te zijn, om tijd en geld voor het onderwijs over te hebben, studie te maken van de leer van de reformatie.

Dat is ook belangrijk met het oog op het persoonlijk leven:

Dan wint de vreze des HEEREN ook aan kracht. Als we dan de andere verzen lezen. Al is er dan maar een gerecht van groen moes, dat was een beetje erg gewoontjes in die tijd. Alleen maar bruine boterhammen en geen geld voor wat extra's. Het is met liefde. Liefde tot God, liefde om elkaar en anderen goed te doen. Liefde tot de dienst van de HEERE. Liefde die aan de maaltijd het Woord opent, Gods Aangezicht zoekt. Persoonlijk, als huwelijk, als gezin. Liefde maakt vindingrijk en vindt tijd om de huisgodsdienst oefening gestalte te geven.

En al is er dan weinig, het is met gerechtigheid. Eerlijk verkregen, zonder spieken of kantjes aflopen en ontduiken, en zwart geld. Eerlijk gebruikt zonder gierigheid of hebzucht. Je zoekt toch nog te kunnen geven. Ook van je zakgeld, ook van je inkomen. Voor de dienst van de HEERE, voor mensen in nood.

En als is er dan maar een droge bete, droog brood, dat is niet veel, geen beleg op je brood, maar de vreze des HEEREN geeft rust. Omdat de oefening van de vreze des HEEREN meer zicht geeft op Gods Vaderlijke zorg. Hoe dichterbij een persoon, hoe beter je zijn gezicht kunt zien. Hoe dichterbij de HEERE hoe beter je Zijn Vaderoog kunt zien. De vreze des HEEREN geeft een stille zekerheid. Een voelbare zekerheid. Een beter zicht op Zijn Vaderhart. Om rust te hebben. Die rust dat Hij alle dingen laat meewerken ten goede. Die rust dat Hij vasthoudt tot het einde. Die

rust dat Hij Die Zijn Eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft overgegeven, dat Hij ons ook met Hem alle dingen schenken zal. Ons kastijdt tot ons nut. Ons te louteren, ons toe te bereiden voor de hemel. Dan groeit die zekerheid. En dat geeft rust. Vrede met Zijn beleid, vrede met Zijn doel, vrede met Zijn weg, vrede voor de toekomst. Want Hij zal leiden door Zijn raad en daarna in heerlijkheid opnemen.

Je kunt een grote schat hebben, maar als de vreze des HEEREN kwijnt, neemt de onrust toe. De zekerheid floreert niet, maar schrompelt ineen. Beter weinig met de vreze des HEEREN. In Zijn vreze gekregen en genoten, Zijn vreze die rust geeft. Vanwege Zijn Vaderlijke zorg. Rust vanwege het vertrouwen dat Hij alle kwaad dat Hij mij in dit jammerdal toeschikt ten beste keren zal. Omdat Hij dat doen kan als almachtig God en doen wil als getrouw Vader. Die rust is het meeste waard. In leven en in sterven.

Hoeveel of hoe. Daar ging het om. Het belangrijkste van dankdag is niet: hoeveel hebben we? Het belangrijkste is: hoe hebben we het..... Welzalig hij of zij die in de vreze des HEEREN leeft.

Amen